

Applicering och utvärdering av en konsekvensanalysmetod för beroenden

Översvämningar och torka är två återkommande hot som kommer påverka våra samhällen allt mer. För att kunna minska konsekvenserna som uppstår behöver verksamheter som är viktiga för samhällets funktion skyddas.

För att förbättra beslut kring riskreducerande åtgärder ur ett samhällsperspektiv behöver beskrivningarna av de oönskade händelsernas konsekvenser fånga in de komplexa beroendena som finns mellan verksamheter som är viktiga för att samhället ska fungera. Det finns därmed ett behov av bättre konsekvenskartläggning i samband med olika typer av händelser samt enklare, mer strukturerade och transparenta metodstöd för bland annat kommuner och länsstyrelser. Genom att lösa dessa behov ökar medvetenheten kring de risker som kan uppstå i kommuner/länsstyrelser, hur allvarliga dessa risker kan bli och vad man kan göra åt problemet. En konsekvensanalysmetod med detta syfte utvecklades under 2018/2019 genom ett samarbete mellan Lunds universitet (CenCIP) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för att kartlägga, analysera och visualisera direkta och indirekta konsekvenser vid avbrott i samhällsviktiga verksamheter.

I ett försök att bedöma konsekvensanalysmetodens applicerbarhet och potentiella bidrag till kommuners riskhanteringsarbete applicerades den i Karlshamns kommun. Det visade sig att konsekvensanalysmetoden var enkel att applicera och underlättade arbetet att kartlägga, analysera och visualisera direkta och indirekta konsekvenser vid avbrott i de samhällsviktiga verksamheterna. De scenarion som konsekvensanalysen utgick ifrån var ett översvämningss- och ett torkascenario.

Bedömningen av konsekvensanalysmetoden grundade sig i en utvärderingsmetod för konsekvensanalysmetoder som arbetades fram under examensarbetet. Utvärderingsmetoden grundar sig i en bedömning mot huvudkriterierna *relevans* och *användarvänlighet*. För att möjliggöra en bättre och mer pålitlig bedömning bröts huvudkriterierna ner i 18 mer specifika kriterier. Slutresultatet av utvärderingen blev att konsekvensanalysmetoden uppfyller huvudkriterierna till mycket stor grad. Genom utvärderingsmetoden identifierades även förbättringsförslag gällande ökat stöd och kompletterande moment vid applicering av metoden samt ändrad struktur i det frågeformulär som utgör huvudmomentet i konsekvensanalysmetoden.

Konsekvensanalysmetoden bidrar till att på ett enkelt och strukturerat sätt öka medvetenheten kring den inledande problembilden, vilket kunde fastställas med hjälp av den framarbetade utvärderingsmetoden. Det är viktigt att poängtera att utvärderingsmetoden fungerar väl i detta sammanhang men om den fungerar för utvärdering av andra liknande metoder är inte verifierat. Det är således ett intressant vidare arbete eftersom ingen applicerbar utvärderingsmetod kunde identifieras under arbetet.

Sammanfattningsvis anses konsekvensanalysmetoden bidra till kommuners riskhanteringsarbete då metoden var applicerbar i Karlshamns kommun och visar potential att kunna appliceras oberoende av hot. Metoden erbjuder också ett enkelt, strukturerat och transparent metodstöd som fångar in komplexa beroenden mellan verksamheter. Dock finns det fortfarande förbättringsmöjligheter som borde beaktas vid fortsatt utveckling av konsekvensanalysmetoden.